

Î N C H E I E R E

31 ianuarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Galina Stratulat
Iuliana Oprea

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Procuratura Generală a Republicii Moldova, prin intermediul procurorului în Procuratura de Circumscripție Bălți, Lisnic Elena,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Budcenco Iurie împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 05 octombrie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de Procuratura Generală a Republicii Moldova și menținută hotărârea Judecătoriei Drochia (sediul Glodeni) din 12 aprilie 2017,

c o n s t a t ă

La 15 decembrie 2016, Budcenco Iurie a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, prin ordonanța procurorului în Serviciul Nord al Procuraturii Anticorupție, Dumitru Dulgher din 18 noiembrie 2010, a fost pornită urmărirea penală pe faptul săvârșirii de către o persoană cu funcții de răspundere din cadrul Comisariatului de Poliție Glodeni a unor acțiuni ce depășesc în mod vădit limitele drepturilor și obligațiilor acordate prin lege cu cauzarea de daune în proporții considerabile intereselor publice, conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal. Prin ordonanța de punere sub învinuire a aceluiași procuror din 22 martie 2011, i-a fost înaintată învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal. Astfel, a fost citat și s-a prezentat împreună cu avocatul Russu Vitalie de trei ori la Serviciul Nord al Procuraturii Anticorupție – la 22 martie 2011 pentru punerea sub învinuire, la 28 iunie 2011 pentru prezentarea materialelor cauzei penale și la 04 iulie 2011 – înmânarea rechizitoriului, deplasându-se

cu microbuzul în ambele sensuri din or. Glodeni în or. Bălți, pentru ce a achitat conform informației ÎS „Gările și Stațiile Auto” suma de 177,84 lei.

Invocă Budcenco Iurie că la 04 iulie 2011, dosarul penal a fost expedit Judecătorei Glodeni pentru examinare în fond, însă la cererea procurorului în Serviciul Nord al Procuraturii Anticorupție, Dumitru Dulgher, prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 27 septembrie 2011 cauza a fost strămutată la Judecătoria Rîșcani. Cauza a fost examinată de prima instanță în perioada 08 noiembrie 2011 – 18 martie 2014, dânsul fiind citat și prezentându-se împreună cu avocatul la 12 ședințe de judecată, pentru ce a suportat cheltuieli de deplasare cu microbuzul or. Glodeni – or. Rîșcani în sumă de 577,92 lei.

Menționează reclamantul că prin sentința Judecătorei Rîșcani din 18 martie 2014, menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 05 februarie 2015, a fost achitat pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii. Cauza a fost examinată de instanța de apel în perioada 14 mai 2014 – 05 februarie 2015, având loc 5 ședințe de judecată, la care dânsul s-a prezentat împreună cu avocatul Russu Vitalie, la una din ședințe prezentându-se fără avocat. Potrivit informației eliberate de ÎS „Gările și Stațiile Auto”, a achitat pentru călătoriile cu microbuzul or. Glodeni – or. Bălți suma de 131,04 lei.

Susține Budcenco Iurie că prin decizia Curții Supreme de Justiție din 28 iulie 2015, a fost casată decizia instanței de apel și restituită cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată. La rejudecare, dosarul a fost examinat în perioada 21 octombrie 2015 – 30 decembrie 2015, în care dânsul și avocatul s-au prezentat la 4 ședințe de judecată, la una din ședințe prezentându-se fără avocat, pentru ce a suportat cheltuieli de transport în sumă de 112,32 lei. Prin decizia Curții de Apel Bălți din 30 decembrie 2015, a fost menținută sentința Judecătorei Rîșcani din 18 martie 2014, iar prin decizia Curții Supreme de Justiție din 06 aprilie 2016, recursul declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Liliana Pasat, a fost considerat inadmisibil ca fiind vădit neîntemeiat.

Afirmă reclamantul că din vina organelor procuraturii, în privința sa ilegal a fost pornită urmărirea penală în baza art. 328 alin. (1) Cod penal, fapt ce se confirmă prin achitarea de instanțele de judecată. În consecință, a suportat cheltuieli de transport în sumă totală de 999, 12 lei, precum și cheltuieli de asistență juridică în sumă de 6500 lei, acordată de avocatul Russu Vitalie.

Declară Budcenco Iurie că în perioada de la intentarea dosarului penal până la devenirea irevocabilă a sentinței (18 noiembrie 2010 – 27 aprilie 2016), adică aproximativ 5 ani și jumătate, a avut suferințe fizice și psihice, ce i-au creat o stare profundă de jenă și intimidare, disconfort exprimat prin lezarea onoarei, demnității și reputației profesionale, având în vedere că la momentul pornirii urmăririi penale deținea funcția de comisar în cadrul Comisariatului de Poliție Glodeni. În această perioadă a fost supus mai multor acțiuni de urmărire penală, care au avut ca rezultat intimidarea nu doar a personalității sale, dar și a familiei, rudelor. Astfel, au fost verificate și investigate toate actele și înscrisurile de serviciu, unele chiar personale. Activând în cadrul organelor afacerilor interne timp de 21 ani, din care 3 ani în funcția de comisar, în urma pornirii cauzei penale a fost stresat și a avut un sentiment penibil de jenă față de colegii de serviciu, dar și față de societate, fiindu-i știrbită imaginea de colaborator al

organelor interne, precum și înrăutățită starea sănătății prin creșterea tensiunii arteriale, fapt ce se confirmă prin certificatul de concediu medical din 16 martie 2011.

Solicită reclamantul repararea prejudiciului material în sumă de 7499,12 lei și moral în sumă de 500 000 lei, cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii, precum și încasarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 3000 lei.

Prin încheierea Judecătorei Drochia (sediul Glodeni) din 25 ianuarie 2017, a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova.

Prin hotărârea Judecătorei Drochia (sediul Glodeni) din 12 aprilie 2017, acțiunea a fost admisă parțial, cu încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Iurie Budcenco sumei de 7499,12 lei cu titlu de prejudiciu material, sumei de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și 2000 lei - cheltuieli de asistență juridică. În rest, pretențiile de reparare a prejudiciului moral în sumă de 450 000 lei și încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 1000 lei, au fost respinse.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 05 octombrie 2017, a fost respins apelul declarat de Procuratura Generală și menținută hotărârea Judecătorei Drochia (sediul Glodeni) din 12 aprilie 2017.

Instanțele de judecată au concluzionat că, ținând cont de natura dreptului lezat, de caracterul și gravitatea suferințelor suportate, de statutul social al reclamantului Budcenco Iurie, care fiind persoană cu funcții de răspundere din cadrul Comisariatului de Poliție Glodeni, ilegal a fost pus sub urmărire penală și achitat ulterior din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, dar și de durata urmăririi penale și a procesului de judecată de mai mult de 5 ani, timp în care i-au fost cauzate suferințe psihice atât ultimului cât și familiei acestuia, fiindu-i afectată reputația profesională, suma de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral este una rezonabilă și echivalentă suferințelor psihice cauzate reclamantului, suma solicitată de 500 000 lei fiind excesivă și neîntemeiată. De asemenea, instanțele de judecată au conchis asupra reparării prejudiciului material în mărime de 7499,12 lei, în acest sens fiind prezentate bonuri de plată confirmative.

La 06 decembrie 2017, Procuratura Generală, prin intermediul procurorului în Procuratura de Circumscripție Bălți, Lisnic Elena, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Bălți din 05 octombrie 2017 și hotărârii Judecătorei Drochia (sediul Glodeni) din 12 aprilie 2017, cu pronunțarea unei hotărâri noi de respingere integrală a acțiunii.

În susținerea recursului, recurenta a invocat interpretarea eronată de către instanțele ierarhic inferioare a prevederilor Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Indică recurenta că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală sunt necesare întrunirea unor condiții speciale, inclusiv existența acțiunilor ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii. Intimatul Budcenco Iurie nu a fost reținut sau arestat, în privința sa nu a fost aplicată nici o măsură preventivă și respectiv, nu a fost limitat în drepturile sale sau tras la răspundere penală, neavând statutul de condamnat, fiind doar învinuit/inculpat de

comiterea unei infracțiuni în baza probelor acumulate în cadrul urmăririi penale, circumstanțe necesare pentru repararea prejudiciului material și moral.

Consideră că intimatul-reclamant Budcenco Iurie nu a probat cauzarea prejudiciului moral, argumentele invocate precum că învinuirea în comiterea infracțiunii i-a afectat reputația profesională și i-a provocat suferințe psihice fiind declarative și lipsite de suport probator.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă faptul că copia deciziei Curții de Apel Bălți din 05 octombrie 2017, a fost expediată în adresa Procuraturii Generale la 24 octombrie 2017 (f.d. 162) și a fost recepționată la 27 octombrie 2017 (f.d. 166).

În circumstanțele relevate, recursul declarat de Procuratura Generală la 06 decembrie 2017, se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

La 22 decembrie 2017, în adresa lui Budcenco Iurie și Ministerului Justiției a fost expediată copia recursului declarat de Procuratura Generală, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, însă intimații nu și-au valorificat acest drept.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Procuratura Generală este inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. alin. (2), (3) și (4).

Conform prevederilor art. 432 alin. alin. (2), (3) și (4) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că

aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Procuratura Generală nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. alin. (2), (3) și (4) CPC, argumentele invocate în recurs referindu-se la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de instanțele ierarhic inferioare și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural și respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Nu poate fi reținut, drept temei al admisibilității recursului, argumentul recurenteii Procuratura Generală precum că în speță nu sunt întrunite condițiile necesare pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile organelor de urmărire penală și ale procuraturii, intimatul-reclamant Budcenco Iurie nefiind tras ilegal la răspundere penală, având doar calitatea de învinuit, inculpat și nu de condamnat, or, sintagma „tras la răspundere penală” se referă, în primul rând, la una din părțile procesului penal – bănuitul, învinuitul, inculpatul, tragerea la răspundere penală implicând inclusiv și aducerea acuzatului în fața instanței de judecată, care se va pronunța asupra vinovăției sale.

De asemenea, se reține că potrivit art. 10 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea și în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art. 6.

Astfel, conform art. 6 lit. a) din Legea nominalizată, dreptul la repararea prejudiciului apare în cazul devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare, în speță Budcenco Iurie fiind achitat prin sentința Judecătoriei Rîșcani din 18 martie 2014, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal.

Prin urmare, Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 reglementează nu doar dreptul persoanei la repararea prejudiciului moral în urma acțiunilor ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii, dar și dreptul de a cere compensații pentru reabilitare în urma pornirii urmăririi penale și ulterior pronunțării sentinței de achitare, nefiind constatată întrunirea elementelor infracțiunii.

Nu poate fi reținut nici argumentul recurenteii precum că la caz nu a fost probată afectarea reputației profesionale a intimatului-reclamant Budcenco Iurie, în condițiile în care ultimul la momentul pornirii urmăririi penale deținea funcția de comisar în cadrul Comisariatului de Poliție Glodeni, funcție ce necesită o reputație ireproșabilă.

Alte argumente invocate în recursul declarat nu au relevanță, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei pentru casarea deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din CPC are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și de drept

procedural, verificându-se exclusiv legalitatea deciziei adoptate, dar nu și temeinicia în fapt a acesteia.

Distinct de cele relatate, se reiterează că conform jurisprudenței degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, recursurile trebuie să fie efective, adică să dispună de puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (speța Purcell c. Irlandei, decizia cu privire la admisibilitate din 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocate în speță sunt similare celor indicate în procesul judecării cauzei, asupra căreia instanța de apel s-a pronunțat deja în modul corespunzător.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Procuratura Generală a RM ca inadmisibil.

În conformitate cu prevederile art. art. 269-270, art. 431 alin. alin. (1) și (2), art. 433 lit. a) și art. 440, CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de Procuratura Generală a Republicii Moldova, prin intermediul procurorului în Procuratura de Circumscripție Bălți, Lisnic Elena, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Galina Stratulat

Iuliana Oprea